

Nr 118.

Av herr **Hansson** i Vännäsby m. fl., *angående åtgärder för åstadkommande av förbättrat prisläge på mjölk och produkter därav.*

Ehuru statsmakterna under senare år vid upprepade tillfällen och i skilda hänseenden ingripit i syfte att bereda hjälp åt jordbruket och dess binärningar, ingiva framtidsutsikterna för denna landets modernäring dock allvarliga bekymmer. Utövarna av jordbruksnäringen befinna sig alltjämt i ett synnerligen brydsamt läge och detta framträder med ovedersäglig tydlighet vid en jämförelse med idkare av andra yrken i vårt land. Då det i detta fall gäller ett verksamhetsområde, som fortfarande skänker flertalet av vårt lands befolkning dess näring i bokstavig mening, och för närmare hälften dess huvudsakliga utkomst, kunna förhållandena ej bagatelliseras utan synas mana till allvarlig eftertanke. Enligt vår bestämda mening hava jordbrukets berättigade intressen ännu trots allt icke vunnit tillbörligt beaktande.

Riksdagen har under de senaste åren vidtagit åtskilliga stödåtgärder i avsikt att återföra prisläget beträffande jordbruksprodukter till den nivå, som gällde för tiden 1925—1929. Hade dess åtgärder verkligen lett till önskat resultat, hade ock näringen för närvarande befunnit sig i ett lyckligare ekonomiskt läge. I stället för en avsedd och önskvärd förbättring har emellertid en tydlig försämring i jordbrukets lönsamhet inträtt. Relationen mellan jordbrukets produkter och de förnödenheter, som jordbrukaren själv måste anskaffa, har blivit för denne allt ogynnsammare för varje år, särskilt om man bland förnödenheterna inbegriper för jordbruket erforderlig lejd arbetskraft. Följande summariska sammandrag, hämtat ur tidskriften "Lantmannen Svenskt Land", nr 51/1937, torde vara belysande.

	1909—1913	1925—1929	Nov. 1936	Nov. 1937
Generalindex för produkter ..	100	144	126	133
Arbetslöner	100	187	175	193
Generalindex för förnödenheter	100	151	136	148
Jordbruksprodukternas bytesvärde mot förnödenheter ..	100	95	93	90
Jordbruksprodukternas bytesvärde mot arbetslöner	100	77	72	69

Med utgångspunkt från perioden 1909—1913 och på basis av jämförelsetalet 100 ger denna belysande statistik åtskilligt att tänka på. De tre första rubrikerna i tablån visa en kraftig stegring i jämförelse med utgångsläget och särskilt anmärkningsvärt är höjningen beträffande arbetslöner, vilka i det allra närmaste

fördubblats. Priserna på jordbruksprodukter hava däremot icke ens kunnat hållas vid utgångsnivån utan sakta men säkert sjunkit ett gott stycke under densamma. Särskilt oroväckande te sig siffrorna för jordbruksprodukternas bytessvärde gentemot arbetslönerna. Och dock äger jämvikt härutinnan en praktiskt taget avgörande betydelse för jordbrukets lönsamhet.

Med denna olyckliga utveckling för ögonen frågar man sig, om några utsikter förefinnas för att läget under den närmaste framtiden skall kunna förändras i en för jordbruket gynnsammare riktning. En fortsatt utveckling i samma riktning, som tablån utvisar, måste leda till de allvarligaste vådor för jordbruksnäringen, vars utöware hotas med utarmning. Det behövs med andra ord verkliga kraftåtgärder från statsmakternas sida för att hejda denna utveckling. Vål hava andra samhällsgrupper hållits skadeslösa för penningvärdets fall och de därigenom förändrade konjunkturerna, men jordbrukets utöware ha icke kommit i åtnjutande av dylik hjälp utan försatts i en blott ännu ogynnsammare ställning än tidigare.

Det sagda gäller om jordbruket såsom helhet. För vissa delar därav äro dock förhållandena bättre än för andra. Några av jordbruksnäringens viktigare grenar såsom spannmåls- och sockerproduktionen ha exempelvis redan erhållit ett välkommet stöd genom statsmakternas ingripande. Även för mjölkproduktionens upphjälpande ha vissa åtgärder vidtagits. Utan tvivel hava gynnsamma resultat härigenom uppnåtts. Men dessa åtgärder hava icke varit av den beskaffenhet eller räckvidd, att därigenom tillfredsställande resultat för det hela uppnåtts. Mjölken utgör likväl den förnämsta inkomstkällan för den övervägande delen av landets jordbrukarebefolkning, och vi anse det därför vara en fråga av allra största betydelse, att denna viktiga gren av jordbruket stödjdes på ett mera effektivt och rationellt sätt än hittills varit fallet. Olika utvägar kunna härvidlag tänkas komma i fråga, och en närmare utredning skulle säkerligen finna värdefulla uppslag. I detta sammanhang må dock endast påpekas, att en åtgärd, varigenom prisnivån för mjölken kunde bringas upp i ett mera normalt läge, vore åsättandet av lämpligt minimipris. Ett på sådant sätt reglerat mjölkpris borde icke understiga 1925—1929 års nivå. Vi våga dock ej sträcka våra krav så långt som att jordbrukarna skulle ekonomiskt kompenseras i samma utsträckning som andra samhällsgrupper i vårt land och därigenom i någon mån tillförsäkras skälig lön för sitt viktiga arbete. Vi hålla ock före, att en sådan åtgärd vore en gärd av billighet och rättvisa mot dem. För lösandet av detta problem kräves en skyndsam och grundlig utredning. Vid avvägningen av ett minimipris på mjölk måste självfallet hänsyn tagas till rådande prissförhållande jämväl inom andra näringsområden och i första hand böra undersökas möjligheterna att återföra prisläget för jordbruksprodukter i allmänhet till 1925—1929 års nivå och för ett rättvisare avvägande av förhållandet mellan jordbrukaren som producent och övriga befolkningsgrupper vare sig som köpare av jordbrukets produkter eller som tillhandahållare av arbetskraft.

Med stöd av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t begära skyndsamt utredning om och förslag till åtgärder för uppnående av ett sådant prisläge på mjölk och produkter därav, att jordbruksnäringen åter erhåller den köpkraft i förhållande till andra näringar, som den tidigare (åren 1925—1929) haft och som oundgängligen kräves för dess skäligen lönsamhet och till förhindrande av den nu pågående flykten från landsbygden.

Stockholm den 20 januari 1938.

Eric Hansson.

Arthur Gustafson
i Kasenberg.

Nils Persson.

David Larsson.

N. E. Nilsson.

Folke Kyling.

Erik Magnusson
i Tumhult.

Jonas Eriksson,
Frägsta.

S. Oscar Nolin.

Nils V. Sandström.

Albert Johansson.
